కోటి విద్యలు కూటికొరకే

బ్రతుకు తెరువు

ద్వివేదుల సోమనాథశాస్త్రి

కారు ఆగిన శబ్దం వినేటప్పటికి నోటి కందివ్వబోతున్న మా 'ఆవిడ' చేతిలోని తమలపాకుల చిలక జారిపోయింది. ఎన్నడూ కారు మొహం ఎరగని ఆ వీధికి ఆ రోజున కారు వచ్చిందంటే ఆశ్చర్యం కాదూ? వెంటనే వీధిలోనికి వెళ్ళి మా యింటి ముందరే ఆగిన ఆ కారుని చూసి మరీ ఆశ్చర్యపోయాం. వెంటనే ఆ కారులోనుండి పెద్ద ఉద్యోగస్థుడిలా ఉండే ఓ పెద్ద మనిషి దిగి నన్ను చూడ్డంతోనే 'గుడ్ మార్నింగ్' అన్నాడు.

ఎవడు వీడూ? అని మనస్సు ప్రశ్నిస్తూంది. ఏమీ జవాబు చెప్పలేక మెదడు తడువులాడుకుంటూంది! నాకు తెలియని బంధు మహాశయుడు ఎవడూ అని ఆలోచించాను - కాని ఆ సమయంలో 'రిప్లయ్' యివ్వకపోతే అవమానపరచినట్టుంటుందని 'రిసీవ్' చేసుకున్నాను. అతగాడు మాటాడకండా సంసారాన్ని యింట్లోకి నడిపేశాడు! అంతచనువు చూపుతున్న ఆ పెద్ద మనిషిని ఏమీ అనలేక చూస్తూ ఊరుకున్నాను.

మనిషి చూస్తే యిరవైఏళ్లకి రెండుమూడేళ్లు ఎక్కువుంటాయి! అంత పెద్ద తరహాగల వ్యక్తి నావైపు వారిలోగాని నా భార్యా తరపు వారిలోగాని లేరని నా భార్యకు నేను - నాకు నా భార్యా 'హామీ' ఇచ్చుకున్నాం. అయితే యీ పెద్ద మనిషి బంధువు కాని అప్పుడై వుండాలి! రేషన్ రోజుల్లో యిలాంటి వారు కూడా బస వేస్తే ఎలాగ? అనుకున్నాను. అయినా 'ప్రొద్దున వచ్చిన వర్షం - ప్రొద్దున వచ్చిన చుట్టం ఉండడం అరుదు' అనే సామెత జ్ఞాపకం తెచ్చుకొని తాపీ పడ్డాను - ఎందుకైనామంచిదని భార్యని భోజనప్రయత్నం చెయ్యమన్నాను.

'హేండ్ బేగ్' సర్దుకొంటున్న ఆయన చేతిలోనుండి ఏదో కాగితం క్రిందపడింది. తీసి ఇచ్చేద్దామని చూసేను... దానిమీద 'ఎడిటర్ భాగ్యోదయ' అని ఉంది! అది చూడగానే నేను-నేనా! అనిపించింది. సాక్షాత్తు ఆ పరమేశ్వరుడు వచ్చి మాయిల్లు పావనం చేస్తున్నాడనిపించింది! ఇంక నేను ఎలాంటి కథలు వ్రాసినా వెంటనే అచ్చవుతాయి! అనుకొని పొంగిపోయాను - నా పేరు పైకి రావడానికి రోజులు దగ్గర పడ్డాయనుకున్నాను. ఎడిటర్, నేనూ టేబిల్ ముందు కూర్చున్నాం.

'అయితే ఎడిటర్జీ ఇదే రావడమా?'

'ఓ మై గాడ్! నేను ఎడిటర్నని మీకెలా తెలిసింది! ఇంతకీ మీరు కవులుగా అతి వేగిరం గ్రహిస్తారు!'

'ఆ! దానికేంలెండి, మీరు నాకథలని ప్రచురించినందుకు నా కృతజ్ఞత.'

'కథల్లో విలువుంటే ప్రచురించకేం! నేనేమిటి అందరూ తీసుకుంటారు.'

'అలా అనకండి. కొన్ని పత్రికలు తప్ప మిగిలినవి కొందర్ని నిర్ణయించుకొని వారి రచనలనే ఎలాఉన్నా ప్రతినెలా వేస్తూ ఉండడం క్రొత్తవారిని ప్రోత్సహించక పోవడం చూస్తూ ఉన్నాం కదూ.'

'పాతపాతేలెండి! అదీకాక క్రొత్తవాళ్లు పైకి వచ్చేది ఎప్పుడు? వాళ్ళని ప్రోత్సహించకపోతే నిరాశతో కథలు వ్రాయడమేమానుకుంటారు.'

'పారితోషికం ఎలాగో ఇచ్చేది లేదు. ఆపాటి సహాయం ఏనా చెయ్యొద్దా!'

ఇలా ఊసులాడుకుంటూండగా మా ఆవిడ భోజనంతయారయిందని చెప్పింది. ఓమారు మొహార్బానికి హోటల్లో తింటాలెండి అని అన్నాడు గాని కూర్చున్న తర్వాత పావుసేరు బియ్యం

అన్నం, ఒక్క మెతుకు లేకుండా ఊడ్చేసేడు - 'ఎడిటర్' అనే పేరు తల్చుకోనే సరికి అతడిని ఎక్కువగా మర్యాద చేయాలని ఏదో శక్తి నన్ను ప్రోత్సహించింది. ఆ వారం రోజులూ రాజభోగం జరిపేను-క్రొత్త అల్లుడైనా అత్తారింట్లో అటువంటి సత్కారం పొందలేడేమో! ఆఖరు రోజుని కెమేరా పైకి తీసి నన్ను నిలుచోమన్నాడు. యిదేమిటని వింతగా అడిగాను. తన పత్రిక తాలూకు జన్మదినం రాబోయేనెల అనీ, దానికి రచనల్ని రచయితల ఫోటోలతో సహా ప్రచురిస్తామని చెప్పి ఫొటోతీశాడు! ప్రకటించేందుకు మంచికథలు రెండిమ్మని అడిగాడు. వెంటనే నే వ్రాసిన వాటిలో మంచివి రెండు ఏరి ఇచ్చాను. తర్వాత సాయంత్రం బండికి ఆయన్ని అంపకం పెట్టి వచ్చాను.

* * *

28వ తారీకు వచ్చింది. యింక నా సంతోషానికి అంతేలేదు. రాత్రికింద కప్పకి వర్షంకురిసినట్లయింది. ఇంక రెండు మూడు రోజుల్లో 'భాగ్యోదయ' వస్తుంది. దానిలో మొదట నా కథే తాటికాయంతలేసి అక్షరాలతో, బొమ్మలతో కనపడుతుంది. ఇలా ఎన్నో ఆలోచనలు పాతిక వేగన్లతోవచ్చి బుర్రలో అన్లోడు అయిపోయాయి.

భాగ్యోదయ వచ్చింది! ... కాని - దానిమీద జన్మదిన సంచిక అనిగాని మరేవిధమైన మార్పుగాని లేదు. నాకు రావలసిన కాపీ రాలేదు. ఇంక నా బుర్రలో అనుమానాలు రెండెడ్ల బళ్ళలా చప్పుడు చేసుకుంటూ నడుస్తున్నాయి. ఒణుకుతున్న చేతుల్తో అర్ధరూపాయి సెల్లర్ కి యిచ్చి కాపీ తీసుకున్నాను. ఒక్కొక్క పేజీ జాగ్రత్తగా తిరగవేసి చూశాను. కాని ఆఖరుకి ఆఖరు పేజీలో కూడా చీమ తలకాయ అంత అక్షరాలతోనైనా నా రచనలేదు. ఎడిటర్ని నమిలిమింగేయాలన్నంత కోపంవచ్చింది. నాకు తెలియకుండా నా చెయ్యి భాగ్యోదయ కవరు పేజీని చింపేసింది. వెంటనే ఇంటికివచ్చి జరిగిన విషయాలతోనూ, ఎడిటర్నీ, పత్రికనీ ఘాటుగా విమర్శిస్తూ మరో పత్రికకు విమర్శను పంపేను. నేను పంపిన మరుసటి నెలలోనే ఆ పత్రికలో ప్రతి విమర్శ తీవ్రంగా ఆ ఎడిటర్ వద్దనుండి వచ్చింది -

"నేను వ్రాసిన విమర్శ చూసిన తరువాత ఏడవాలో నవ్వాలో తెలియలేదనీ, తాను అలా ఊళ్లవెంట తిరగలేదనీ, మా యింటికి రాలేదనీ-తమ పత్రిక జన్మదినం ఉగాదినాడు కాని ఆ నెల కాదని-ఎవడో తన పేరుని దగా చేసి ఉంటాడనీ, దీనికి తగిన క్షమాపణ యిచ్చుకోకపోతే కథ క్లయిమాక్సుకి పోతుందని"- దాని సారాంశం. అది చదివిన తర్వాత ఏడుపు వచ్చింది. ఆలోచించకుండా విమర్శ చేసినందుకు నన్ను తిట్టుకున్నాను. నిజంగా ఎవడో అన్యాయం చేసి వుంటాడని వాడికి తగిన ప్రతీకారం ఎప్పటికైనా తీర్చుకోవాలని అనుకున్నాను. వెంటనే క్షమాపణ పత్రం ఎడిటర్ కి పంపుకున్నాను.

ఆదినం టైప్ చేస్తూన్న ఆర్డరు, ఆఫీసర్ చేతిలోని సర్టిఫికేట్ బుక్కు చూసేసరికి నాకు చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది. ఏమంటే-గోపాలరావూ, నేనూ చిన్నప్పటి స్నేహితులం!-నాతోనే ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. చదివి పాసయ్యేడు. పాపం ఆ ఏడాదిలోనే ఏదో జబ్బువచ్చి హఠాత్తుగా చనిపోయాడు. అతని సర్టిఫికేట్ బుక్కు చాలాసార్లు చూశాను-ఆ సర్టిఫికేట్ బుక్కే! ఆ పేరుగల ఆర్డరే వచ్చింది!-అందుకే ఆశ్చర్యం వేసింది! ఇందులో ఏదో రహస్యం ఉందని గ్రహించాను. కాని నా విధి ప్రకారం ఆ ఆర్డరు టైప్ చేసి పోస్టు చేశాను—

ఆ మర్నాడు చేతిలో ఆ ఆర్డరు పట్టుకొని నన్ను మోసంచేసిన పెద్దమనిషే వచ్చాడు. అతడిని చూశాక మరీ ఆశ్చర్యం వేసింది! యిది కూడా మోసం అయివుంటుం దనుకొని అప్రయత్నంగా 'ఎడిటర్జీ' అని పిలిచాను. అదిఅతడు విని ఆశ్చర్యంతో వెనక్కి తిరిగి నన్ను చూసి గతుక్కుమన్నాడు. నేను దగ్గరకు వెళ్లాను.

'పర్వాలేదు లెండి, మీరు చేసిన మోసానికి ఏంచేస్తానో అనా? ఏమీచెయ్యను. మీ పనిమీద వెళ్లండి అన్నాను. ఆయన మరి నిలబడలేక వచ్చిన తోవనే వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ మర్నాడు పార్కులో ఆ పెద్దమనిషి ఒంటరిగా కూర్చొని ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు.

అదే సమయం అని నేను వెళ్ళేను. నన్ను చూసి జంకుతూ కొంచం జరిగేడు—

'మీరు నిన్న ఉద్యోగంలో ప్రవేశించ లేదా?'

'ఆఁ! ఏమన్నారు? లేదండి రేపు ప్రవేశిస్తా.'

'నేనో విషయం అడుగుతా చెబుతారా?'

'ఆఁ అడగండి చెప్తా!' అని జంకుతూ అన్నాడు-

'అయితే ఆ సర్టిఫికేట్ బుక్కు ఎవరిది?'

'ఆఁ! ఆఁ! నాదే...నాదేనండి!'

'నిజం చెప్పండి! ఆ పేరుగల ఆయన చనిపోలేదూ?'

(ఆశ్చర్యంతో) - 'బాగుంది! నేనేనండీ అదేమిటి అలా అంటారు?'

'నాకు తెలుసులెండి అంతా-అసలు విషయం సెలవివ్వండి!'

'ఏమిటి తెలుసు మీకు! అంతా అర్థం కాకుండా ఉంది!'

'అవునవును అర్థం ఎలాఅవుతుంది? అందర్నీ మోసం చెయ్యడం అర్థమౌతుంది కాని!'

'యింతకీ మీ రనేదేమిటీ?'

'ఏమిటా? మీరు తెచ్చిన సర్టిఫికేటు బుక్కు నా చిన్నప్పటి స్నేహితుడిది. ఆయన చనిపోయి సంవత్సరం అయింది. అది మీకెలా వచ్చిందని నేను అడుగుతున్నాను!'

'క్షమించండి దానికి నేనిప్పుడు జవాబు చెప్పలేను!' అంటూ ఆ పెద్దమనిషి గబగబా, వెళ్ళిపోయాడు. మళ్ళీ పిలిచి నిలవ తీద్దామనుకున్నానుగాని నలుగురిలో బావుండదని ఊరుకున్నాను.

ఆరాత్రి భోజనంచేసి ఏదో పుస్తకం పేజీలు తిరగ వేస్తూంటే ఎవరో వచ్చేరని కబురు వచ్చింది! బయటకు వెళ్ళేసరికి ఆ పెద్దమనిషీ వచ్చినిలబడ్డాడు. ఆయనని లోనికి పిలిచి కూర్చోమన్నాను. ఏదో కొంతసేపు మాటాడుకున్న తర్వాత ఆయన, జేబులోనుండి రెండు నూరు రూపాయల నోట్లు తీసి నాచేతి కిచ్చేడు. అది చూసి ఆశ్చర్యంతో 'ఇవెందుకు?' అని అడిగాను.

'మిమ్మల్నా విధంగా మోసంచేసిన రోజుల్లో నాస్థితి చాలా హీనంగా ఉండేది. మీరు కథలు వ్రాస్తారని తెలిసి, అందుకు, ఆవిధంగా మోసం చేస్తే లాభంవుంటుందని అలా చేశాను. కాని ఆతరువాత నేనుబాకీపడ్డవారంతా నామీద దావా తెచ్చి నాఆస్తి బాకీక్రింద తీసుకున్నారు. యింక నాకు మిగిలింది ఏదో కొద్ది సామగ్రి మాత్రమే. అదీ, ఇదీ అమ్మి మొత్తం ఐదు వందలవరకూ పోగుచేసి కొన్నాళ్ళవరకూ బ్రతికేను. ఇంక పొట్టగడిచే గత్యంతరం లేక చనిపోయిన మా మేనమామ కొడుకు తాలూకూ సర్టిఫికేట్ బుక్కు సంపాదించి, మారుపేరుతో అప్లికేషన్ పెట్టేను. కాని, మీకు యీ రహస్యం తెలిసిపోయింది. ఇంక నా భావి జీవితం అంతా మీమీదే ఆధారపడి ఉంది. మీరు యీ విషయం ఎవ్వరితో చెప్పినా నాకు గతి లేదు. నన్ను క్షమించండి' అని ముగించాడు.

'అయితే యివెందుకు?'

'ఏమీ లేదు ఉంచండి.'

'అదేమిటి? నాకెందుకూ?'

'కాదండీ! ఆనాడు మిమల్ని మోసంచేసి మిమ్మల్ని నష్ట పెట్టాను. దానికి యివి తీసుకోండి. తీసుకోంటేగాని నాకు తృప్తిలేదు!'

'నేను ప్రతీకారం తీర్చుకొనే మనిషిని కాదు.'

'ఇది ప్రతీకారంగా ఇవ్వలేదు. ప్రతిఫలం క్రింద యిచ్చేను ఇంక సెలవు'.

అని వెళ్ళిపోయాడు. ప్రతీకారం కింద వాడిని అన్యాయం చెయ్యడ మెందుకని ఆ రహస్యం గోప్యంగానే ఉంచేను. అతడికి నా మీద నిజంగా ప్రేమ కుదిరిందనే అనుకోండి. లేకపోతే ఆ విషయం బయట పెడతానేమో నన్న భయమో అనుకోండి. ఎలా అనుకున్నా అప్పటినుండి అతడు నన్ను దైవంకన్నా ఎక్కువగా గౌరవిస్తూన్నాడు. నా యీ క్షమే అతడిని ఎక్కువ బాధించినట్టుంది.